

Stichting Discussiëren Kun Je Leren

Jaarverslag 2020

Discussiëren Kun Je Leren

Het jaar dat alles anders werd...

“Ken je die grap van Chantal die zou vertrekken bij DKJL?...”

“Nou... Ze ging niet...”

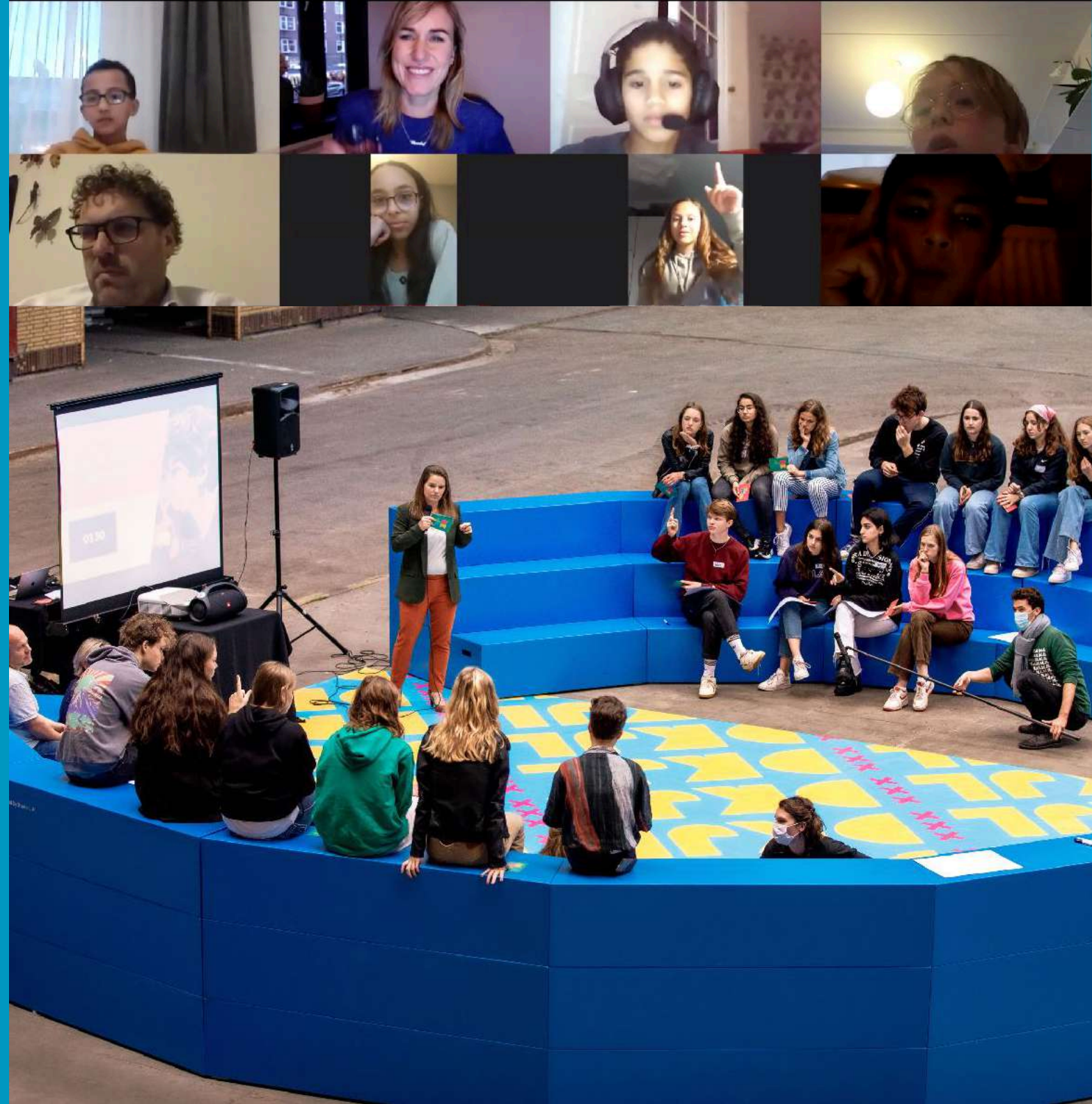
2020 was het jaar dat alles anders werd. Vol vertrouwen werkte ik mijn opvolger Tessa in. Ik zag uit naar een nieuwe uitdaging en mijn nieuwe baan. Tegelijkertijd riep een naderend afscheid melancholie en heimwee in me op, want wat doen we mooie en belangrijke dingen... Begin maart sloeg ons een totaal andere emotie om het hart. Corona was geen grap. Loon op Zand kende de eerste coronapatiënt. De Week van het Geld, met een debatbattle in die gemeente (en nog drie anderen) stond voor de deur. Het sluiten van de scholen kwam als geen verrassing, maar wat zelfs de grootste pessimist niet had durven voorspellen was dat alles zo veel langer duurde dan gedacht. We kwamen voor compleet nieuwe uitdagingen te staan. Gek genoeg vond ik rust en plezier in mijn hernieuwde leiderschap; het doen wat we nog nooit hadden gedaan. Uit je comfortzone en in je bubbel. Ironisch genoeg in het jaar dat uitgerekend het thema: “Uit je bubbel” voor de Amsterdamse Debatbattle werd gekozen. Ik was blij dat ik er nog was...

We werden creatief uitgedaagd en vonden nieuwe vormen. Bodem digitaal lesmateriaal en videoinstructies voor thuis. We toonden lef in het verplaatsen van de Amsterdamse Debatbattle; met livestream en zonder publiek. Waar sommige deuren dichtgingen, werden nieuwe geopend, want in tijden van sociale afstand hoefden we niemand het belang meer uit te leggen van écht oprecht contact en een goed gesprek. In tijden van filterbubbels, Black Lives Matter, boze boeren en viruswaan zin weet én voelt iedereen dat het contact met andersdenkenden noodzakelijk is.

Na de discussie over de vrijheid van meningsuiting, Mohammed-cartoons en ‘leraren aan de frontlinie’; oorlogstaal die mij persoonlijk raakt (toch het mooiste beroep van de wereld) realiseren we ons, en erkennen we, dat scholen begeleiding nodig hebben in het faciliteren van het soms moeizame gesprek. Na #ikdoenietmeermee kan niemand ontkennen dat we het betere gesprek moeten aangaan met een jongere generatie. ‘Zij’ moeten het anders en beter gaan doen dan ‘wij’. DKJL is hard nodig. Wat doen we mooie en belangrijke dingen...

Ik ben er dus nog. Als Westfries zeg wat ik doe en doe ik wat ik zeg, maar in 2020 werd het allemaal even heel erg anders.... Dank Tessa voor je geduld, begrip, flexibiliteit en het samen spelen.

Chantal Deken, directeur, initiatiefnemer

De dialoog in welke vorm dan ook.

“Juf, in Frankrijk mogen moslims de supermarkt niet meer in. Dat zag ik in een filmpje”.

Ik zit in een kring met twintig leerlingen van de Rosa school in Amsterdam Noord. Twintig leerlingen, achttien verschillende nationaliteiten. We praten over ‘Je moet trots zijn op waar je vandaan komt’, over jezelf kunnen zijn op je school en in de wijk, over overeenkomsten en verschillen.

Het wordt stil na de opmerking van de jongen. Dan reageren zijn klasgenoten: “Nee, dat kan niet”. We voeren het gesprek over het controleren van bronnen, over fake news, over vooroordelen en zorgen door corona. Een bijzonder gesprek tussen twee klassen van twee scholen die ogenschijnlijk van elkaar verschillen helaas niet live maar via Zoom.

Voor mij illustreert dit het belang van DKJL. Zou deze jongen zijn zorgen uiten en zijn beeld hebben bijgesteld in een reguliere les?

Het staat ook symbool voor 2020. Een jaar dat zich laten samenvatten als: het maakt niet uit HOE, maar we gaan door. Cancellen is geen optie. Kan het niet live? Dan via Zoom. Kan het niet met publiek? Dan via livestream of in dialoogsessie in besloten kring. Liever niet binnen? Dan op het schoolplein.

Nooit eerder heb ik het belang van de ontmoeting en het gesprek zó duidelijk gevoeld. Aan het eind van een dialoogsessie Love=Love? trekt een leerling de conclusie: “Ik denk vanaf nu wel twee keer na voordat ik met ‘homo’ scheld”. Daar doe ik het voor. Meer begrip, compassie en empathie. Een klas waarin iedereen zichzelf kan zijn, een buurt waar we elkaar kennen en een samenleving waarin we diversiteit vieren. Maar ik realiseer me ook: een échte inclusieve wereld? Daar zijn we helaas nog (lang) niet. Ook DKJL heeft daarin nog te leren.

Ik ben trots dat ik deel uitmaak van het DKJL team. Dit jaar was compleet anders dan ik had verwacht. Ik waardeer het sparren met het MT; de gesprekken waarin we het bizarre van 2020 proberen te duiden en strijden voor dezelfde missie. Ik ben het team dankbaar; talentvolle, bevlogen en hardwerkende mensen. Dat 2021 een jaar mag zijn van meer contact.

Tessa van Velzen, adjunct directeur

DE AMSTERDAMSE
DEBATBATTLE
VRIJDAG 15 MEI 2020

BLIJF GEZOND

NOG EVEN GEDULD

ZONDER PUBLIEK
MET LIVESTREAM

De voorrondes en finale worden verplaatst

EVEN IN JE BUBBEL

Missie

DKJL maakt maatschappelijke thema's (die gevoelig kunnen liggen) bespreekbaar en biedt kinderen en jongeren een podium om hun stem te laten horen.

DKJL nodigt volwassenen uit om het gesprek aan te gaan. DKJL prikkelt organisaties om naar kinderen en jongeren te luisteren en om ze vraagstukken voor te leggen die van invloed zijn op hun toekomst. Het gesprek met een nieuwe generatie stimuleert volwassenen om naar andere oplossingen te kijken en zo toekomstbestendige, duurzame beslissingen te nemen.

DKJL zet zich in voor het:

- ▶ Versterken van de communicatieve vaardigheden van kinderen en jongeren;
- ▶ Ontwikkelen van burgerschapscompetenties en sociaal-emotionele vaardigheden;
- ▶ Omgaan met conflict als onderdeel van democratie;
- ▶ Stimuleren van meningsvorming, tolerantie, verdraagzaamheid; begrip voor verschillen;
- ▶ Stimuleren 21st century skills; zoals analyseren en gebruikmaken van informatie; omgaan met (nieuwe) media, fake news, kritisch luisteren;
- ▶ Stimuleren conatieve vaardigheden; eigenschappen die de leerling nodig heeft in de omgang met anderen.

Visie

Praat erover, maak contact, doorbreek taboes, bespreek vooroordelen

Stichting Discussiëren Kun Je Leren is in mei 2007 van start gegaan vanuit de gedachte dat leren discussiëren leuk en belangrijk is voor kinderen en jongeren. Het geeft volwassenen inzicht in het denken van een nieuwe generatie. Wij begeleiden ouders en leerkrachten bij constructieve gesprekken over de actualiteit en gevoelige onderwerpen.

Gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties betrekken wij als partner, zodat zij jongerenparticipatie realiseren, belangrijke beleidsthema's bespreekbaar maken en/ of kunnen bijdragen aan de opleiding van de werknemer/consument/burger van de toekomst.

DKJL vereist lef, kwetsbaarheid, jezelf kunnen zijn en vertrouwen hebben; in jezelf en in de ander. Kritisch luisteren en denken zijn cruciale vaardigheden.

DKJL is een bewezen effectieve burgerschapsmethode. Leerlingen kunnen beter omgaan met verschillen. Vooroordelen worden voorkomen. De effecten zijn blijvend.

DKJL kalender

- ▶ 19 januari **Superradendag** Stadhuis Amsterdam met wethouder Marjolein Moorman en finalisten Amsterdammertjes van het Jaar <https://www.youtube.com/watch?v=gztoHOF2aVo>.
- ▶ 13 februari **Love = Love?! Alkmaar** met Akwasi, Nicolaas Veul en wethouder Paul Verbruggen (foto rechts napraten).
- ▶ 16 februari verkiezing **Amsterdammertje van het Jaar** in ITA met o.a. burgemeester Femke Halsema en een optreden van Jeangu Macroy <https://www.youtube.com/watch?v=Wakjp-yS1dY>.
- ▶ 12 maart debat in de klas **Week van het Geld** Midden-Groningen het Aletta Jacobs College.
- ▶ 12 maart **LOCKDOWN GEEN DEBATBATTLE** Helmond, Utrecht, Velsen, Waalwijk.
- ▶ 17, 18, 19 juni **voorrondes Amsterdamse Debatbattle** - "Uit je bubbel" in Studio Vondel CS met o.a. Habtamu de Hoop, Anne Mar Zwart, Emre Ünver (stadsdeel Nieuw-West) & Fenna Ulichki (stadsdeel West) <https://www.youtube.com/watch?v=6FemS1aeYb4&t=3s>.
- ▶ 29 juni Adam Toren **Amsterdamse Debatbattle** - "Uit je bubbel" met Akwasi, Jaap Jongbloed, Edson da Graca, Evita Mac-nack, Bokoeram en wethouder Marjolein Moorman <https://www.youtube.com/watch?v=JkXCfogvO2E&t=95s>.

Dialogsessie napraten met wethouder Paul Verbruggen - Love=Love?! Alkmaar

- ▶ 8 juli **Utrecht Praat over Geld** met wethouder Anke Klein <https://www.youtube.com/watch?v=pr700AW5ars&t=155s>.
- ▶ 1 & 2 oktober **Amsterdam Stad van mijn Toekomst/** Omgevingsvisie op OSB en in de Markthallen met R&D gemeente Amsterdam <https://www.youtube.com/watch?v=bFVZGqHffSE&t=4s>.
- ▶ 3 november start **Zoektocht Amsterdammertje van het Jaar 2020** <https://www.youtube.com/watch?v=4t-7YJ4qkro&t=2s>.
- ▶ 16 november installatie **kinderburgemeester & kinderraad 2020-2021**
- ▶ 18 november **dialogsessies Noord Ontmoet** met stadsdeelbestuurders Erna Berends en Esther Lagendijk & online Meet & Greet Erna Berends. <https://vimeo.com/497984336> (wachtwoord dkjl2020)
- ▶ 19 november **dialogsessies Oost Ontmoet** met Daryll Landbrug & online Meet & Greet Maarten Poorter.
- ▶ 27 november **dialogsessies Love=Love?! Over-Y Amsterdam** met Melvin Aoy.
- ▶ 14 december **LOCKDOWN GEEN DIALOGSESSIE** Purmerend

2020 in cijfers

1281 masterclasses (1410 in 2019)

1183 PO - 80 VO - 18 MBO

Zeven leerkrachtenworkshops

Twee teamtrainingen en scholing on the job

De Meander Ootmarsum, OBS Hagen Doetinchem

Vier Meet & Greets met wethouders, stadsdeelbestuurders en debathelden

Alkmaar (Paul Verbruggen), ADB (online), Noord Ontmoet (Erna Berends) & Oost Ontmoet (Maarten Poorter)

Nieuw curriculum - zeven nieuwe masterclasses

'Kinderen moeten meer en langer bewegen'. 'Volgers en likes zijn slecht voor kinderen', 'Scholen moeten meer aandacht besteden aan mentale weerbaarheid en depressie', 'Praten over racisme kun je alleen goed doen met mensen van kleur', 'Activisme is nodig om de wereld te veranderen', 'Schelden met homo is onschuldig', 'Jongeren kunnen bepalen hoe de stad er in de toekomst uit gaat zien'.

49 slotevenementen

(vergelijkbaar met 2019)

10 debatbattles op externe locatie

14 schoolbattles

9 schoolpleinbattles

16 dialoogsessies

Bereik

349 docenten (schatting)

288 PO - 49 VO - 12 MBO

123 scholen

102 PO, waaronder twee SBO's - 20 VO - 1 MBO

13 gemeenten:

Alkmaar, Almere, Amsterdam, Doetinchem, Heusden, Midden-Groningen, Hoorn, Loon op Zand, Ootmarsum, Purmerend, Utrecht, Velsen, Waalwijk

346 klassen

288 PO - 49 VO - 9 MBO

8830 leerlingen (uitgaande van 25 lln. per klas indien aantal onbekend; bereik vergelijkbaar met 2019)

- ▶ **7200 basisonderwijs**
- ▶ **1225 voortgezet onderwijs**
- ▶ **225 middelbaar beroepsonderwijs**
- ▶ **180 buitenschools** (Balie zomerweek, Superradendag, Weekendacademie, Amsterdammertjes & kinderraad)

Amsterdammertje van het Jaar

DKJL wil initiatieven van jonge Amsterdammers een podium bieden en de kinderen en jongeren die zich hebben ingezet verdiende aandacht te geven. DKJL wil laten zien dat iedereen iets kan betekenen voor zijn omgeving; zoals Greta Thunberg miljoenen mensen inspireerde om zich in te zetten voor een beter klimaat. Met de verkiezing Amsterdammertje van het Jaar vieren we initiatieven van jonge Amsterdammers. De stad Amsterdam koestert met de verkiezing barmhartige, vastberaden en heldhaftige Amsterdammertjes die verschil maken in hun omgeving, in de stad en soms tot ver daarbuiten.

× AMSTE
× RDAMM
× ERTJE

De uitreiking in ITA

Kinderraad & kinderburgemeester

Stadsdeel Zuidoost heeft sinds 2018 een kindercommissie. De gemeente Amsterdam heeft sinds november 2019 een kinderburgemeester en een kinderraad. Aan medewerkers van Stichting Discussiëren Kun Je Leren (DKJL) dit jaar voor het tweede achtereenvolgende jaar de eer om de raadsvergaderingen van de kinderraad inhoudelijk in te richten en voor te zitten.

De kinderraad en kinderburgemeester kiezen na de kick-off en installatie een aantal hoofdthema's zoals pesten/discriminatie, milieu/duurzaamheid en armoede. Het programma bestaat uit een voorbereidende raadsvergaderingen en adviserende raadsvergaderingen die worden ingericht en uitgevoerd door Hannah Kooke en Mark Oomen. Tijdens de voorbereidende raadsvergadering (vaak via Zoom) staat vooral kennis over het thema centraal en indien mogelijk sluit een inhoudelijk expert aan. Hierna volgen de adviserende kinderraadsvergaderingen en liefst, als dat kan, ontmoeten de kinderen elkaar op het stadhuis. Met de raadsvergaderingen dagen we de kinderraadsleden uit om een concreet advies te formuleren voor het college van B&W. En dat is goed gelukt. Met dank aan de kinderraad en de kinderburgemeester 2019-2020 organiseren Amsterdamse bibliotheken nu huiswerkklassen voor kinderen die behoefte hebben aan een andere 'werkplek'.

Kindercommissie stadsdeel Oost & Noord

Ook stadsdeel Oost en Noord willen weten wat er speelt onder de jonge bewoners en kinderen graag betrekken bij beleid. Het aanstellen van een kindercommissie en het organiseren van kindercommissievergaderingen biedt deze mogelijkheid. Bovendien biedt het volwassenen besluitvormers; DB en SDC de kans om inzicht te krijgen in het denken van een nieuwe generatie.

Na Oost en Noord volgen mogelijk stadsdeel West, Zuid en Nieuw-West. Op dit moment voeren we oriënterende gesprekken.

Ama ADB20: “Ik denk dat als de politieagent op school had geleerd dat je andere culturen moet respecteren, er niet zoiets gebeurd zou zijn met George Floyd”.

Saël ADB20: “We moeten af van het idee van vmbo dom is en vwo slim, want iedereen is belangrijk voor de maatschappij”.

Laryssa ADB20: “Als je nu kijkt naar de wereld. Mensen houden afstand en denken aan anderen, zodat niemand corona kan verspreiden”.

Nana ADB20: “Mijn vriendin is bi-sexual en vertelde dat als eerste aan mij. Ik zei: ‘Oh goed ja, je kan uit je bubbel komen’”.

Debatheld les ADB21: “Ik had nooit gedacht dat ik dit durfde te delen, omdat ik negatieve gevoelens had. Nu zie ik dat iedereen weleens vervelende periodes meemaakt in z’n leven”.

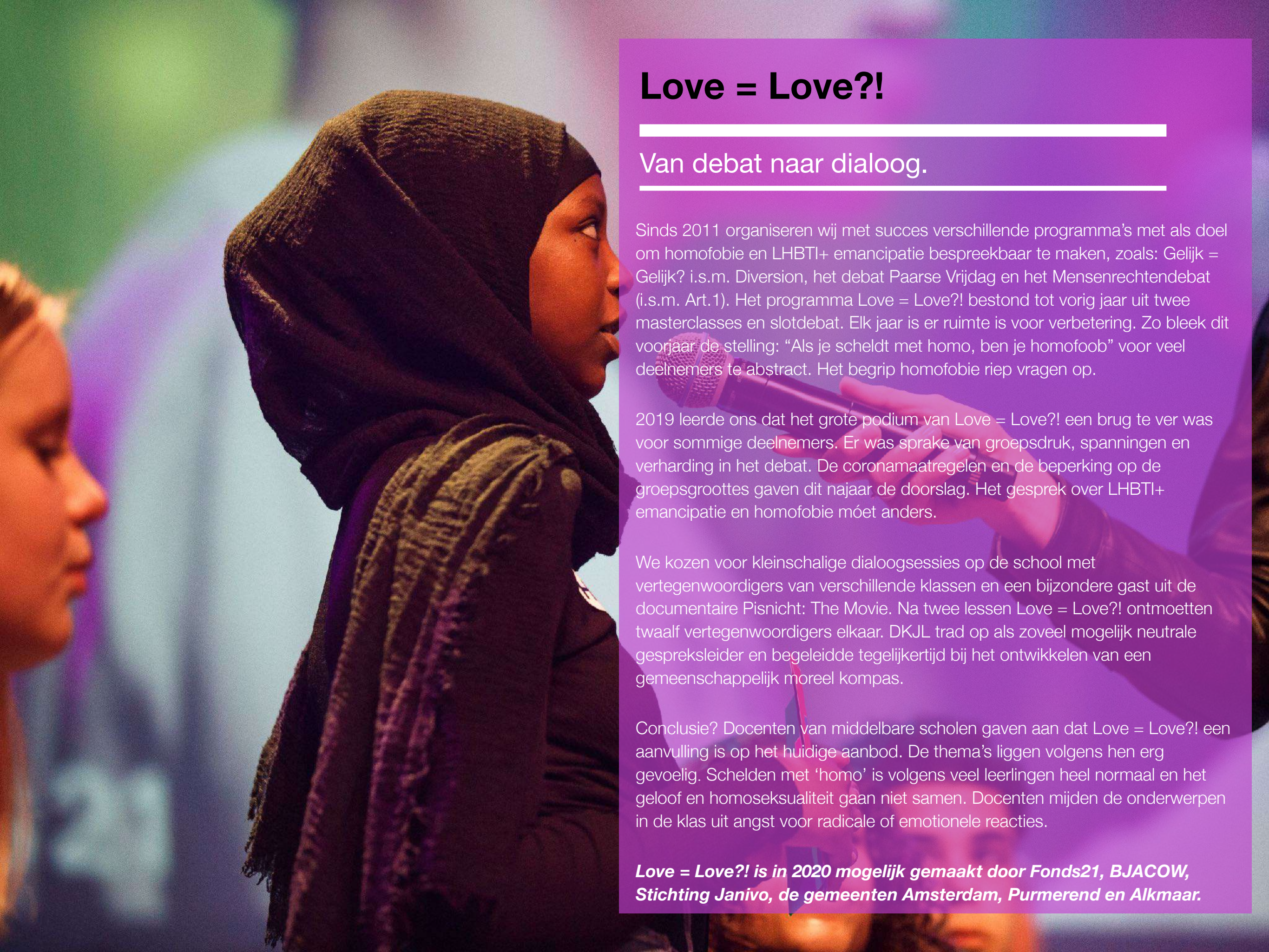
Debatheld Omgevingsvisie: “Wij zijn de generatie die het nog heel lang met deze wereld moeten gaan doen, dus ik vind zeker dat wij daarin meer inspraak zouden moeten hebben”.

Debatheld Noord Ontmoet: “Ik wil tegen iedereen die kijkt zeggen dat armoede niet iets is om je voor te schamen en dat je erover moet praten zodat andere je kunnen helpen”.

Debatheld Omgevingsvisie: “Het beeld van stadsdelen wordt bepaald door mensen die er nooit komen. Dit beeld moet veranderen om diversiteit te bevorderen”.

Debatheld Love = Love?!: “Homofobie en islamofobie is misschien wel hetzelfde. Het gaat erom dat je te weinig van elkaar weet en elkaar niet kent”.

Love = Love?!

Van debat naar dialoog.

Sinds 2011 organiseren wij met succes verschillende programma's met als doel om homofobie en LHBTI+ emancipatie bespreekbaar te maken, zoals: Gelijk = Gelijk? i.s.m. Diversion, het debat Paarse Vrijdag en het Mensenrechtendebat (i.s.m. Art.1). Het programma Love = Love?! bestond tot vorig jaar uit twee masterclasses en slotdebat. Elk jaar is er ruimte is voor verbetering. Zo bleek dit voorjaar de stelling: "Als je scheldt met homo, ben je homofoob" voor veel deelnemers te abstract. Het begrip homofobie riep vragen op.

2019 leerde ons dat het grote podium van Love = Love?! een brug te ver was voor sommige deelnemers. Er was sprake van groepsdruk, spanningen en verharding in het debat. De coronamaatregelen en de beperking op de groepsgroottes gaven dit najaar de doorslag. Het gesprek over LHBTI+ emancipatie en homofobie móet anders.

We kozen voor kleinschalige dialoogsessies op de school met vertegenwoordigers van verschillende klassen en een bijzondere gast uit de documentaire *Pisnacht: The Movie*. Na twee lessen Love = Love?! ontmoetten twaalf vertegenwoordigers elkaar. DKJL trad op als zoveel mogelijk neutrale gespreksleider en begeleidde tegelijkertijd bij het ontwikkelen van een gemeenschappelijk moreel kompas.

Conclusie? Docenten van middelbare scholen gaven aan dat Love = Love?! een aanvulling is op het huidige aanbod. De thema's liggen volgens hen erg gevoelig. Schelden met 'homo' is volgens veel leerlingen heel normaal en het geloof en homoseksualiteit gaan niet samen. Docenten mijden de onderwerpen in de klas uit angst voor radicale of emotionele reacties.

Love = Love?! is in 2020 mogelijk gemaakt door Fonds21, BJACOW, Stichting Janivo, de gemeenten Amsterdam, Purmerend en Alkmaar.

Over -Y College Amsterdam

Het is twaalf uur. Leerlingen komen het lokaal binnen met hun mondkapjes onder hun kin, jassen aan en soms een capuchon op. Wat is de sfeer? Bijna grimmig? Gespannen? Schouders omhoog. Weinig contact. Niet met de host Mireille Bruin, de moderator Tessa van Velzen en niet met onze gast: Melvin Aoyo (gay/ queer/ dragqueen Nancy Goreng).

De leerlingen zijn afwachtend. En nu? De dialoog start. We tasten af en praten over liefde en relaties. Langzaam werken we toe naar vragen als: "Kan je jezelf zijn op school als je verliefd bent op iemand van hetzelfde geslacht? Of als je je niet kunt identificeren met het geslacht waarmee je geboren bent?"

We praten verder over de stelling "Schelden met 'homo' is onschuldig." De moderator vraagt: "Wie gebruikt weleens het woord homo?" Bijna alle vingers gaan omhoog. Een jongen legt uit wat hij met 'homo' bedoelt: "Stel iemand valt en hij gaat meteen huilen. Dan is het een homo." Anderen vullen aan: "Een homo is een mietje, iemand die heel zacht is". De jongens lijken zich ongemakkelijk te voelen: "Een lesbi kan nog, maar een homo..."

Enkele meiden in de groep vertegenwoordigers richten zich tot de jongens die met ons deelden hoe zij dachten in deze stereotypen: "Ik begrijp het eigenlijk niet. Waarom vinden jullie homo's zacht en te emotioneel? Dat je je emoties toont, heeft toch niets te maken met op wie je verliefd wordt?" Er ontstaat ruimte voor kwetsbaarheid en de kans om je mening te herzien. Ook brengt het gesprek aan de oppervlakte hoe groot de verschillen soms zijn tussen school en thuis: "Thuis praat ik niet over homoseksualiteit. Ik heb behoefte aan rolmodellen met Marokkaanse roots, dan kunnen mijn ouders zich beter inleven." De jongen die aan de start van de dialoog mompelde "homo zijn kan gewoon niet", stelt zijn mening bij en deelt met ons: "Ik denk vanaf nu wel twee keer na voor ik scheld met homo".

Het is 13.00 uur. De jassen zijn uit, de mondkapjes af. De sfeer is ontspannen en gemoedelijk. We moeten stoppen. Een leerling sluit af: "Ik wil vaker zo praten. Ook over vooroordelen, racisme en islamofobie." De anderen knikken. Een ander vult aan: "Ik vond dit gesprek rustgevend". En daarmee bereikten we met de verdiepende dialoog meer dan ons lukte in de klas.

Door de tweede lockdown die op 14 december werd aangekondigd werden de dialoogsessies op het Clusius College en Da Vinci in Purmerend verplaatst naar 2021.

Dialogsessies Love = Love?!

Op weg naar wederkerigheid en tolerantie

Foto's debat Alkmaar
13 februari 2020

KJL

DEBAT LOVE = LOVE?! ALKMAAR

1 OUDERS MOGEN ZICH 'BEMOEIEN' MET DE RELATIES DIE HUN KIND AANGAAT

Ik vraag advies aan mijn zus. Mijn ouders zijn van een andere generatie en snappen daardoor niet wat ik voor iemand voel.

Je moet kiezen tussen het geloof en zijn wie je bent.

Ouders moeten je fouten laten maken, zodat je de volgende keer beter weet.

Je kan je geluk niet wegstoppen voor iets dat je ouders willen. Ze moeten je accepteren als ze echt van je houden. Het is egoïstisch om je kind iets te laten voelen wat ze niet echt voelen.

Veel ouders gescheiden zijn zij weten ook niet wat de perfecte liefde is.

De docu heeft het gesprek met mijn ouders echt opgebroken. mijn moeder bleek zich schuldig te voelen dat ik het nooit bij haar kwijt kon.

Vrienden durven pas op hun 25e uit de kast te komen omdat ze het niet eerder durven door jouw geschied!

Gays onder elkaar gebruiken 'homo' ook wel eens om het woord minder beladen te maken.

Het gesprek voeren over wat je voelt is belangrijk. Nu kan ik er makkelijk over praten maar als puber was dat 'not done'!

Ik ben katholiek opgevoed en heb daar bewust afstand van gedaan omdat ik vrienden had die homo zijn. Als mens kun je je gevoelens niet onderdrukken. Je seksuele zwaartekracht is onderdeel van je zijn.

Ik hoop voor de jongeren in Alkmaar dat zij zich veilig voelen om uit de kast te komen. Maar als ik de discussie hoor, ben ik daar niet helemaal zeker van.

'Homo' wordt vaak gebruikt voor een man die minder is. Het kan een grapje zijn, maar is vaak bedoeld om te beledigen.

In de kast zitten hoort er niet bij. Jongeren zitten alleen in de kast wanneer het niet veilig is. Dat is gewoon overleven.

Laat me zijn wie ik ben!

2 ALS JE SCHELDT MET "HOMO" BEN JE HOMOFOOB

"HOMO" ≠ HOMO

"HOMO" = HOMO!

Het is de 21e eeuw. Het wordt tijd voor Romeo & Julian.

Als ik het zeg, bedoel ik het niet zo, maar het is meestal wel in een negatieve context. Ik ben daar meer van bewust door dit debat.

Als twee meisjes met elkaar zoemen is dat niet per se omdat ze lesbisch zijn.

Op het moment dat je scheldt sta je niet stil bij de impact. Ik ben zelf biseksueel dus ik begrijp de impact wel.

Ik twijfel nog over op wie ik val. De ene vriendengroep vindt het normaal en doet niet raar. De andere groep geeft er wel commentaar op.

Er moeten meer nieuwe sprookjes geschreven worden: Eva & Eva en Adam & Adam

Wat levert Love = Love?! op?

Op welke wijze draagt het programma Love = Love?! bij aan LHBT+ emancipatie en het bestrijden van discriminatie van de LHBTI+ gemeenschap? We vroegen Het Onderzoekscollectief (Mayke Kromhout en Laura Thomassen) om onderzoek te doen naar het effect, om conclusies te trekken en aanbevelingen te doen voor een vervolg. Het onderzoek was opgezet als een 'mixed methods onderzoek'; waar kwalitatieve gegevens en kwantitatieve gegevens werden geanalyseerd. Het onderzoek toont de volgende effecten aan, waar we voorlopig tevreden mee zijn:

Meer leerlingen kennen de betekenis van de afkorting LHBTI.

Meer leerlingen vinden dat je verliefdheid niet kunt stoppen.

Meer leerlingen vinden dat je niet kunt kiezen of je op een jongen of meisje verliefd wordt.

Minder leerlingen vinden schelden met het woord homo 'normaal'.

Meer leerlingen accepteren zoenende mensen op straat (ongeacht seksuele voorkeur).

Ouders, leraren & DEBATHELDEN aan het woord

Saël (winnaar Amsterdamse Debatbattle): “Ik wist niet dat ik dit kon”.

Ivo (vader van Saël): “Ik vind dit zo bijzonder. Saël had altijd taalachterstanden en moeite met begrijpend lezen. Nu is uitgerekend hij de winnaar van de Amsterdamse Debatbattle”.

Hester Jellema (Head of Business Events Muziekgebouw): “Het moment dat die kids juichen bij aanvang van het DKJL programma springen de tranen altijd in mijn ogen van ontroering”.

Kinderburgemeester Ilias Admi: “Wat een goed initiatief. Iedereen is gelijk. Goed ook dat jullie islamofobie bespreekbaar maken”.

Margarétah moeder Otis: “Deze week verlaat Otis de basisschool. Hij beschreef zijn mooiste herinnering in het afscheidsboek van groep 8: ‘Deelnemen aan DKJL; inspiratie voor het leven; ontdek wie je bent en wees het dan expres’”.

Jacqueline Brecher (directeur Rosj Pina): “Onze leerlingen hebben nu een tweede jaar aan de debatlessen deelgenomen. In de debatbattle was goed te zien hoe ze gegroeid zijn. Ik was ontzettend trots op de leerlingen die hun standpunten verdedigden en naar elkaar luisterden. Staan voor wie je bent en de ander ruimte geven, dat hebben ze geleerd. Een leerling zei dat ze het belangrijk vindt dat zij alles op school kan bespreken. Dat was voor mij het hoogtepunt. Zij heeft geleerd hoe ze dat kan doen in de lessen van DKJL!”

Docent in evaluatieformulier: “DKJL maakt dat kinderen durven praten. Ook kinderen die normaal stil zijn!”

Docent Over-Y na Love = Love?!: “Dit is hoe onderwijs hoort te zijn”.

Docent na Love = Love?! Alkmaar: “Het debat heeft impact gemaakt. Love = Love?! draagt niet alleen bij aan LHBTI+ emancipatie, maar is een mooie manier om de mondelinge vaardigheden van leerlingen te versterken”.

De Amsterdamse Debatbattle

Uit je bubbel?!

29 juni 2020

Evalueren kun je leren

84 leraren (t.o.v. 95 leraren in 2019) vulden het online evaluatieformulier in. Dit zijn de resultaten:

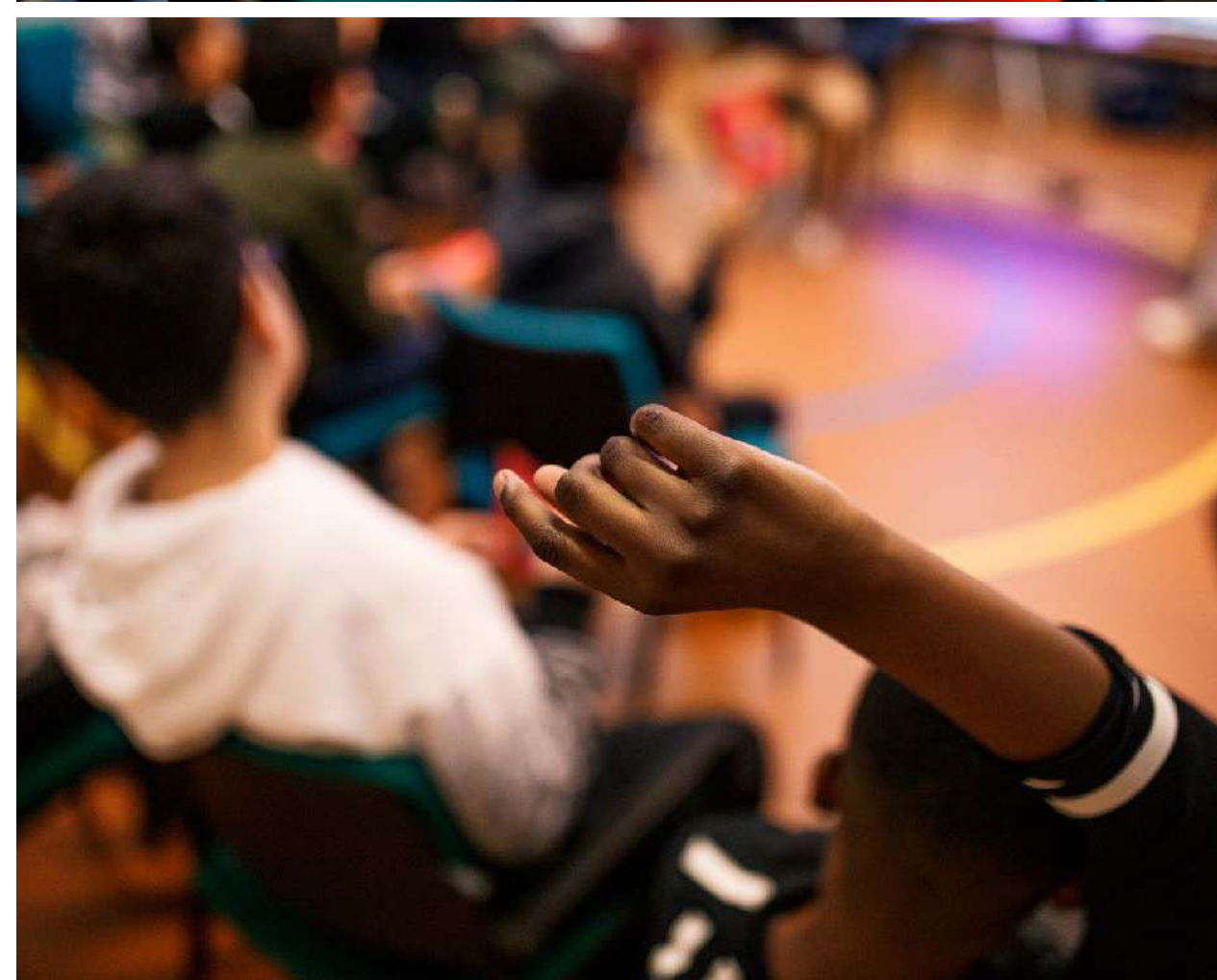
- ▶ Hoe beoordeel je de kwaliteit van de masterclass? **Gemiddelde = 8,4** (t.o.v. 8,1 in '19)
- ▶ Denk je dat de masterclasses bijdragen aan het vergroten van de communicatieve vaardigheden van leerlingen? **Gemiddelde = 7,9** (t.o.v. 7,5 in '19)
- ▶ Denk je dat de masterclasses bijdragen aan het vergroten van sociale vaardigheden van leerlingen? **Gemiddelde = 7,6** (t.o.v. 7,2 in '19)
- ▶ Denk je dat de masterclasses bijdragen aan het maatschappelijk bewustzijn van leerlingen? **Gemiddelde = 7,8** (t.o.v. 7,2 in '19)
- ▶ **Hoe beoordeel je de debatbattle? Gemiddelde = 8,4 (t.o.v. 7,5 '19)**
- ▶ Kun je op een schaal van 1 tot 10 aangeven of DKJL een goede manier is om een maatschappelijk thema onder de aandacht te brengen? **Gemiddelde = 8,4** (gelijk in '19)

▶ **ADB 2020**

DKJL is een goede manier om een maatschappelijk thema onder de aandacht te brengen	8,6
Met welk cijfer beoordeelt u de debatbattle?	7,9

Effect masterclasses volgens leerkrachten	8,6
Bijdrage communicatieve vaardigheden leerlingen	8,4
Bijdrage sociale vaardigheden leerlingen	7,9
Bijdrage maatschappelijk bewustzijn leerlingen	8,4

	Neutraal	Tevreden	Zeerv tevreden
Niveau masterclasses	0%	42%	58%
Pedagogisch handelen	0%	42%	58%
Didactisch handelen	0%	42%	58%
Communicatie met DKJL docent	0%	42%	58%
De organisatie vanuit het DKJL kantoor	8%	75%	17%

Financiële verantwoordelijkheid in coronatijd

Vanaf 2011 is DKJL partner van Wijzer in geldzaken en maken we omgaan met geld, armoede en schulden bespreekbaar. Sinds de coronacrisis heeft het gesprek een extra lading gekregen. Want wat doe je als je als 18-jarige je bijbaan verliest of als jouw ondernemende ouders plotseling geen inkomsten meer genieten? Hoe bereid je je voor op de onzekere toekomst? Welke financiële zorgen ervaar je thuis? Financiële zelfredzaamheid is voor kwetsbare jongeren nog belangrijker geworden.

Vóór de intellectuele lockdown was DKJL in Almere en Midden-Groningen. De centrale vragen: "Zijn jouw schulden je 'eigen schuld'? Kun je schulden voorkomen? En zo ja, op welke manier?" Met een debat in de klas formuleerden leerlingen in Midden-Groningen een advies voor elkaar, voor de school en voor de gemeente.

Dialogosessie Noord Ontmoet - Twiskeschool

De Week van het Geld 2020 werd geannuleerd. Onze debatten in Waalwijk, Helmond, Almere ook. Het was stil terwijl de financiële zorgen snel groeiden.

Na de lockdown vonden we in Velsen en Utrecht een coronaproof alternatief: een debat in de klas in Velsen en een livestream debat in Utrecht. Beiden met aanwezigheid van de wethouder, zodat de adviezen van leerlingen écht gehoord werden en leerlingen zich direct konden richten tot deze experts. Wethouder Marianne Steijn (Velsen) concludeert: "Ik heb veel input gekregen voor het formuleren van de armoedevervisie van de gemeente".

Ook beleidsadviseur Berdien van der Wilt (Utrecht) neemt adviezen mee: "Het gesprek over armoede, dat valt niet te vatten in een beleidsmemo. Je moet echt blijven praten met kinderen. Dat vond ik een belangrijke tip."

In 2021 richten we ons in de gemeente Almere, Utrecht en Helmond op de leerling die bijna 18 wordt. Deze leeftijd blijkt cruciaal, omdat met de 'volwassenheid' allerlei financiële verantwoordelijkheden op het bord belanden van de 'in het hoofd nog adolescent'. Verantwoordelijkheden waarvan veel jongeren tegen ons zeggen dat ze er met 'hun puberbrein' nog niet klaar voor zijn.

Dialogo Omgevingsvisie Amsterdam - Stad van mijn Toekomst

Rijk, provincies en gemeenten stellen ieder een omgevingsvisie op: een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving. Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

(aandeslagmetdeomgevingswet.nl)

Hoe moet de fysieke leefomgeving eruit zien en wat er nodig is om prettig te wonen? Deze vragen willen gemeenten aan jongeren voorleggen. De omgeving moet immers in de toekomst leefbaar blijven voor jongeren met diverse achtergronden. Maar is er nog wel plek voor jongeren in een stad die door gentrificatie en migratie verandert? *De stad van mijn toekomst* bestaat uit twee masterclasses Discussiëren Kun Je Leren, waarbij de omgevingsvisie wordt vertaald naar: “wonen in de toekomst, inspraak van burgers, leefbaarheid en samenleven”.

Tijdens twee masterclasses legden we leerlingen van havo, vwo en gymnasium leerjaar vier en vijf verschillende dilemma's voor: Groeien of klein blijven? Meer luxe appartementen of meer sociale huur? Meer groen of meer parkeergelegenheid? De binnenstad autoluw of autovrij? Toeristen weren of juist aantrekken? En we vroegen aan hen: “Is duurzaamheid voor jou een prioriteit?”

Als afsluiting ontmoetten leerlingen van twee scholen elkaar en de planologen van afdeling Ruimte en Duurzaamheid in de ‘arena’ van Studio LA. Dé arena is onze nieuwe ontmoetingsplek die we hopelijk nog vaker zullen terugzien. Studio L A (Arna Mackic en Lorien Beijaert) staat voor inclusieve architectuur. Zij richten de omgeving in met als doel dat iedereen zich thuisvoelt.

Dit programma gaf de deelnemers directe inspraak: adviezen en ideeën worden meegenomen in de formele Omgevingsvisie van de gemeente Amsterdam. In begin 2021 krijgen we inzage in het concept en praten we verder. Deelnemers leveren kritiek op de strategische langetermijnvisie en gaan tot slot in gesprek met wethouder Marieke van Doorninck (duurzaamheid en ruimtelijke ordening).

1 & 2 oktober 2020

DEKJL: DE STAD VAN MIJN TOEKOMST

X Gemeente Amsterdam
X
X

...GEEFT JONGEREN EEN ACTIEVE STEM

...GROEIT MET MATE

...LEGT DE PRIORITEIT BIJ DUURZAAMHEID

IS DIVERS & BETAALBAAR VOOR IEDEREEN

"Het beeld van de stadsdelen wordt bepaald door mensen die vaak nog nooit in die stadsdelen geweest zijn. Dit beeld moeten we actief veranderen om de diversiteit te bevorderen."

"Er zijn zoveel plekken die leeg staan in Amsterdam. Maak er 'slechte spaces' van voor mensen die moeten worden opgevangen, bv om te kunnen ontsnappen aan geweldige thuissituaties."

"Het is heel belangrijk dat we niet alleen maar met dezelfde mensen in aanraking komen. We kunnen het centrum misschien niet makkelijk goedkoper maken maar we kunnen er wel voor zorgen dat juist welvarende mensen in de buitenwijken gaan wonen zodat achtergrond en klasse mengen."

"Docenten en mensen in essentiële beroepen moeten voorrang krijgen op wonen."

"Als je van loggestaande gebouwen in het centrum hotels kunt maken, kun je daar net zo goed betaalbare huurwoningen creëren."

"We hebben een tekort aan middenhuur. We moeten voor doestroom zorgen zodat mensen uit sociale huur kunnen zonder gelijk uit Amsterdam te moeten."

"Stimuleer diversiteit door een uitgebreid pakket aan verschillende woningen voor verschillende inkomens."

"Jongeren demonstreren veel. Daar krijgen we veel complimenten voor. Maar onze stem lijkt (nog) geen effect te hebben."

"Ik denk dat de ideeën van jongeren waardevol zijn, maar we hebben nog niet de kennis en ervaring om beslissingen ook echt te maken. Daarvoor zullen we samen moeten werken met de gemeente."

"De gemeente zou meer van dit soort ontmoetingen moeten organiseren om de mening van jongeren, maar ook van andere groepen in de stad, te luisteren."

"De stad moet groeien. Vooral om meer woningen te creëren, maar wel langzaam en bewust om de stad leefbaar te houden."

"Als de stad zou groeien tot miljoenenstad dan moet er wel opgelet worden dat de Amsterdamse identiteit bewaard blijft."

"Wat mij betreft zou de Randstad gewoon een grote stad mogen worden. Het is efficiënter, prestigieuzer, het werkt gemakkelijker om op die plekken te werken en het zorgt voor meer diversiteit. Ik zie het probleem niet."

"We moeten niet een soort New York worden waar hoge flatgebouwen naast kleine huizen staan."

"Amsterdam is groot en moet groeien. Maar op rijniveau zou je mogelijkheden kunnen creëren die wonen bij elkaar en brengen om zo het 'doepje' van de stad te behouden."

"Bij groei moet er geïnvesteerd worden in alle stadsdelen en zo worden ingezet dat ze preventief zorgen voor veiligheid."

"Het is niet zo belangrijk of de stad wel of niet leuker wordt. Leuk speelt helemaal geen rol. We moeten de stad redderen."

"Mensen moeten hun eigen keuzes kunnen maken maar de gemeente heeft een belangrijke rol in het motiveren van burgers."

"Zorg voor educatie voor kinderen, jongeren én ouderen op gebied van duurzaamheid. Mensen kunnen het probleem bij zichzelf pas aanpakken als ze begrepen wat de gevolgen van hun gedrag zijn."

"De gemeente moet subsidies verstrekken waarmee bewoners het heft in eigen handen kunnen nemen. Kleine veranderingen stimuleren en zorgen dat duurzaam gedrag loont."

"De oplossing ligt voor mij bij meer natuur in de stad. Niet alleen omdat het duurzamer is, maar ook om Amsterdam in een goed daglicht te zetten en een voorbeeld te zijn voor de rest van de wereld."

"Het is best mogelijk om duurzamer te worden zonder mensen in de weg te zitten. Een autovrije stad is voor de meeste mensen best fijn."

Max Smit
Planoloog Gemeente Amsterdam

"Julie hebben een heel steek gevoel voor rechtvaardigheid en we hebben jullie mening echt nodig. Nu en in de toekomst hopelijk als collega's!"

Caroline Combé
Hoofdplanoloog Ruimte & Duurzaamheid Gemeente Amsterdam

"Het is heel belangrijk dat jongeren meekijken over de omgevingsvisie en hun mening geven over hoe die tot stand moeten komen, omdat zij de toekomst zijn."

ALS DE GEMEENTE DE PRIORITEIT LEGT BIJ EEN DUURZAME STAD, WORDT AMSTERDAM LEUKER OM IN TE WONEN.

visual storyteller

Jonas Louisse

geeft de opbrengsten van de dialoogsessie weer

Geïllustreerd door Jonas Louisse

1 & 2 oktober 2020

Hoorn Maakt Contact, Oost/ Noord Ontmoet

Voelen kinderen zich thuis in hun veranderende buurt? Hoe zorgen wij ervoor dat zij zich verbinden met anderen en zorgen voor elkaar?

Met deze programma's brengen we leerlingen, leerkrachten en ouders bij elkaar en voeren we het gesprek over een inclusieve stad op wijkniveau. De gesprekken dragen bij aan verbondenheid tussen bewoners onderling en een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel; de wil om te zorgen voor de omgeving.

“Het is leerzaam om anderen te leren kennen. Daar kun je later heel veel mee.” (Leerling tijdens Oost Ontmoet 2019)

‘Noord Ontmoet’ sloot aan op de specifieke situatie in het stadsdeel. Noord is door renovatie, nieuwbouw en de toename van het aantal kapitaalkrachtige bewoners in rap tempo veranderd. Gentrificatie, een ontwikkeling die we terugzien in groot Amsterdam, is in stadsdeel Noord soms pijnlijk zichtbaar. ‘Oude’ en ‘nieuwe’ bewoners vervreemden van elkaar; er is geen contact. De sociale cohesie komt in het geding. Niet voor niets verscheen vlak na de uitvoer van de dialoogsessies de documentaire ‘Klassen!’. Ook op scholen is de kloof tussen ‘oude’ en ‘nieuwe’ bewoners zichtbaar.

Dit programma brengt twee groepen 8 van twee scholen samen. Zij ontmoeten het dagelijks bestuur van het stadsdeel en lokale rolmodellen zoals jongerenwerkers. Door de coronacrisis beperkten we het aantal aanwezigen en maakten we digitaal contact, want elkaar leren kennen en nieuwsgierig zijn naar elkaar helpt vooroordelen te voorkomen. Het effect van de digitale dialoogsessie? De deelnemers kunnen niet wachten tot ze elkaar live zullen ontmoeten en zien ernaar uit om nieuwe vriendschappen te sluiten.

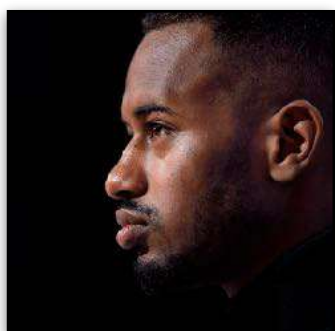
Aanbevelingen

Kholoud al Mobayed (wethouder gemeente Hoorn): “Discussiëren Kun Je Leren is een professionele organisatie die ons laat inzien dat we vaker moeten luisteren naar kinderen. We zullen vaker aan ze denken als wij gesprekken willen voeren die er echt toe doen”.

Anold Jonk (bestuurder STAIJ): “Veel STAIJ scholen werken met DKJL en keren jaarlijks bij ze terug. Het is een hele mooie methode, die spannend is, veel energie brengt en burgerschap met mondelinge taal combineert. Ook de ontmoeting tussen scholen is een sterk element. DKJL heeft haar bestaansrecht, met hele sterke begeleiders, bewezen”.

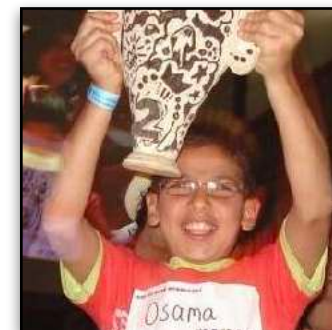
Haptamu de Hoop (gemeenteraadslid van Súdwest-Fryslân): “DKJL laat kinderen echt stralen. Ik was als jurylid erg onder de indruk. Armoede is een onderwerp waarbij schaamte een rol speelt. Dat kinderen hun kwetsbaarheid durven te tonen en openlijk hierover praten vind ik echt knap.”

Berdien van der Wilt (beleidsadviseur gemeente Utrecht): “Het gesprek over armoede valt niet te vatten in een beleidsmemo. Je moet echt blijven praten met kinderen. Dat zeggen kinderen ook en vond ik een belangrijke tip voor ons als gemeente”.

Osama Khedr (oud debatheld; nr 2 2009): “12 jaar geleden deed ik mee aan de Amsterdamse Debatbattle. Als kleine, niet zo zelfverzekerde, Osama kreeg ik les over hoe je een mening vormt en je de ander kunt overtuigen. Ik werd gehoord en ervoer dat mijn mening ertoe deed. Het was een boost voor mijn zelfvertrouwen. Tot op de dag van vandaag heb ik daar sociaal en zakelijk profijt van. Als masterclassdocent krijg ik nu de kans om kinderen te leren, wat ik heb mogen leren. De cirkel is rond”.

Chaymae al Yacoubi (oud debatheldin; nr 2 2008) “DKJL heeft mij geleerd om iedereen te accepteren zoals hij, zij of hen is. Het heeft mij doen inzien dat elk verhaal meerderen kanten heeft”.

Daryll Landbrug (jongerenwerker, activist, verkiesbaar voor BIJ1): “DKJL is voor mij de wake-up call geweest om kinderen nooit te onderschatten als het gaat om het willen verbeteren van onze wereld. Terwijl kinderen leren om te discussiëren duiken zij elkaars belevingswerelden in en gaan zij op zoek naar menswaardige consensus. Laat dit stukje nou net ontbreken in het hedendaagse maatschappelijke debat”.

Berthilde Lammertink (communicatieadviseur AFWC): “Eind 2019 bezocht ik een debatbattle rondom het thema zorg. Het is indrukwekkend om te zien hoe DKJL jongeren inspireert om op een goede manier met elkaar in gesprek te gaan over ingewikkelde thema's. Amsterdamse woningcorporaties kiezen er daarom in 2021 voor om via DKJL in gesprek te gaan met mbo studenten. Ik ben erg benieuwd naar het resultaat en heb er alle vertrouwen in. Daarnaast verwacht ik dat wij als woningcorporaties ook veel gaan leren”.

Jillian Emanuels (De Instant Pedagoog): “Ik vind het mooie van DKJL de diversiteit aan onderwerpen. Onderwerpen die typisch bij een kinderleven horen maar ook de onderwerpen waarbij ze een visie mogen ontwikkelen op het leven, gedrag en keuzes van volwassenen. Met als doel dat zij het beter zullen doen. Ontzettend waardevol en belangrijk voor alle kinderen.”

Organogram

Raad van Toezicht

Frans Biegstraaten, Thijs Reuten & Cécelle Meijer

Management

Algemeen directeur Chantal Deken, adjunct directeur Tessa van Velzen & zakelijk leider Stefanie Riegman

Office

Planner Femke Boskma - contentmanager Roza Overmaat - projectmanager Anne van Egmond

Masterclassdocenten

Redouan Art Ouarg, Anneke Albers, Annejan Alberts, Kashif Amin, Angele Bongger, Ibtissam Bouhalhoul, Thomas de Boer, Joey Bosch, Mireille Bruin, Christine van Buuren, Maaïke van Dijk, Berber Jansen, Berber Jongbloed, Osama Khedr, Hannah Kooke, Marjolein Luesink, Mark Oomen, Bruno Prent, Chevaly Riebeek, Neil Simmons, Terts Teepe, Margriet van Toledo, Martien Verheyden, Sharon van Wageningen & Sebastian Weesjes

DKJL nam afscheid van: Adnan Atik, Marit van Bohemen, Dominique Borm, Marjolein Frijling, Fatima el Khattabi, & Sietske Zweegman

Koers 2021

Het zijn uitzonderlijke tijden waarin een groot beroep wordt gedaan op onze flexibiliteit en creativiteit. Met geknepen billen keken we naar de persconferenties en waren we in afwachting de coronacijfers. We draaiden duimen voor een dalend reproductiegetal en minder druk op de zorg. Om te voorkomen dat we voor elk programma een scenario B, C en D moeten schrijven, kiezen we voor stabiliteit en duidelijkheid. De veiligheid van alle betrokken partijen en onze gezondheid staat voorop.

2021 wordt dus het jaar van dialogosessies in besloten kring, Zoom calls en livestream debatbattles. Een **podcast** is een aanvulling op de aftermovies en visual stories.

We geven meer structureel kinderen een stem in besluitvorming en beleid. Dat doen we met de **kindercommissie** in meerdere stadsdelen en gemeenten, en met de kinderraad van de centrale stad Amsterdam.

Naast onze gebruikelijke programma's burgerschap en mondelinge taal ondersteunt DKJL schoolbesturen bij het **Noodplan lerarentekort**. Met een leesoffensief kritisch en begrijpen lezen en luisteren, programma's om kinderen hoofd- en bijzaken te leren onderscheiden, om fake news te herkennen, betrouwbare bronnen te hanteren, om te leren pitchen en presenteren zetten we ons in voor de leerontwikkeling van een kind en strijden we tegen door de coronacrisis opgelopen leerachterstanden.

We zijn een kritische partner voor organisaties en die openstaan voor ongezouten feedback van de 'klant' of de 'user' van de toekomst. Dat doen we door het **puberboard** nieuw leven in te blazen en met **Een Eigen Huis** waar we woningcorporaties koppelen aan mbo studenten.

We blijven inzetten op tolerantiebevordering en het contact met en tussen andersdenkenden. We willen met specialisten, samenwerkingspartners (zoals IZI Soluitions) en experts een grotere rol gaan spelen in het **racismedebat**. Met 'constructief clashen', 'beschaafd botsen', 'vreedzaam bekvechten', 'empathie en wederkerigheid als basisvaardigheden en belangrijke waarden. Met een gemeenschappelijke horizon als doel en contact als middel.

DKJL krijgt steeds vaker **een plek aan tafel als expert**. Bijna 14 jaar ervaring dragen wij mee als bagage. Debathelden zijn ons rolmodel in het tv-programma M.

We zijn en blijven **een lerende organisatie**. Nu het kantoorteam staat als een huis streven we naar meer rust en minder verloop in het team masterclassdocenten. Structureel staan interne teamtrainingen op de agenda. We vergroten onze kennis over de thema's **racisme** en **inclusief denken**.

DKJL wil een afspiegeling zijn van de **superdiverse doelgroep** die we bedienen. Deze vertegenwoordiging blijft een aandachtspunt. We specificeren onze **gemeenschappelijke waarden**:

Waardenkompas:

UITGANGSPUNTEN:

INCLUSIEF

SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN,

VANUIT HET HART,

IN HET NU,

GEEFT EEN NIEUWE GENERATIE EEN STEM,

BIEDT STAKEHOLDERS PERSPECTIEF,

VERTROUWT IN DE JEUGD, IN PARTNERS EN IN

DE TOEKOMST.

HOE?

CONSTRUCTIEF,

KRITISCH DENKEND,

STREEFT NAAR HOOGWAARDIGE KWALITEIT,

ZELFLEREND,

REFLECTEREND,

IN INTERACTIE,

DOET EN LEVERT WAT HET BELOOFT.

ATTITUDE:

STAAT OPEN,

LUISTERT,

STELT VRAGEN,

ZIET DE ANDER,

REFLECTEERT OP EIGEN HANDELEN,

IS BEWUST VAN PERSPECTIEVEN,

MIJDT GEEN GEVOELIGHEDEN,

STRIJDT VOOR GELIJKE KANSEN,

STRIJDT VOOR INCLUSIE.

KWALITEITEN:

RECHTVAARDIG,

DEMOCRATISCH,

VERBINDEND,

ACTUEEL,

EIGENTIJDS,

AUTHENTIEK,

TOEGANKELIJK,

OPRECHT,

ENERGIEK,

HUMOR,

PASSIE,

MENSELIJK.

De moord op Samuel Paty en onze ontstaansgeschiedenis

Het voelde alsof we een stap terugdeden in de tijd. Experts zaten (of stonden) bij Jinek, Op1, Nieuwsuur en EenVandaag aan tafel om te zeggen wat ze 'vonden' of om het belang van goed burgerschapsonderwijs te benadrukken. De centrale vraag: "Hoe gaan we om met de discussie over de vrijheid van meningsuiting en Mohammed-cartoons in een superdiverse klas?". Het raakt DKJL in de kern. Het heeft alles te maken met onze ontstaansgeschiedenis.

Na de moord op Theo van Gogh ontwikkelde ik lessen 'Discussiëren Kun Je Leren' in mijn groep 7 met vijftien verschillende nationaliteiten (of dat van hun grootouders) op 22 leerlingen. Mijn leerlingen vroegen zich af of er grenzen waren aan de vrijheid van meningsuiting; "Betekent die vrijheid ook het recht om te beledigen?" Ik zei dat ik het ook niet wist. Op Google vonden het we meerdere bronnen en antwoord op de mate waarin de vrijheid van meningsuiting was begrensd. Conclusie? Volgens het Europese recht mocht meer dan het Nederlands recht. Het koningshuis is tot op de dag van vandaag nog altijd onschendbaar. We sloegen de krant open en gingen op zoek naar de (volgens mijn leerlingen) meest kwetsende opmerkingen van Geert Wilders. Zij vroegen zich af: "Betekent alles mogen zeggen ook het recht op belediging?" "Wat zou ik tegen Geert Wilders zeggen als ik hem mocht ontmoeten? Of tegen mijn buurvrouw die bang is voor een 'tsunami van moslims'?"

Tijdens de aanslagen op Charlie Hebdo dacht ik vaak terug aan die tijd. DKJL belandde in een vlucht. Steeds vaker werd ik gevraagd om lezingen te geven en mijn kennis en ervaringen te delen. Na de moord op Samuel Paty en de repliek van enkele 'experts', betrapte ik mij op een gefrustreerde uiting richting mijn tv. 'WIJ' en 'ZIJ' stonden lijnrecht tegenover elkaar. Net als in 2015, na de moord op Van Gogh, na 9/11, sinds de trans-Atlantische slavenhandel...

Zijn we verbonden? En dit ooit geweest? Kunnen we nog verbinden als we spreken over 'leraren aan de frontlinie' die al voldoende nieuwe uitdagingen vonden in coronatijd?

Gelukkig zijn er héél veel goede leraren. Een goede leraar die zorgt voor een veilige klas; een klas waarin iedereen welkom is ondanks ras (voor wie daarin 'geloofd' of durft te benoemen), geslacht (voor zover we dat nog moeten definiëren), geloofsovertuiging, afkomst; Klassen! of Wat. Dan. Ook. Een goede leraar die leerlingen begeleidt bij het vinden en de ontwikkeling van een moreel kompas en zich ondertussen bewust is van zijn/ haar of hen witte privilege en of Westers perspectief. Een leraar die empathie toont en democratisch leiderschap. Een leraar die niet schrikt van een radicale uiting. Die het kind ziet achter de uiting, oprecht luistert, (zoveel mogelijk) oordeelvrij is en interesse toont in de mening, kennis en ervaringen van leerlingen. Ervaringen is kennis.

Leraren. Fijne collega's. Jullie moeten het vaak doen. Ik weet het. De mooiste taak van het leven. Maar begin niet voordat het wéér te laat is. Door de discussie in de klas structureel op de agenda te zetten worden 'moeilijke' onderwerpen uit de taboesfeer gehaald. Als school en als samenleving krijg je daar een hoop voor terug. Discussie versterkt de relatie. 'ZIJ' kunnen jou leren wat WIJ nodig hebben.

Jongen (13) was eerst bang om over de aanslagen in Parijs (2015) te praten, zegt na afloop van de les: "**Juf, het is alsof er een gewicht van me is afgevallen**".

Onze activiteiten hadden we niet kunnen realiseren zonder:

Adam Toren, De Balie, Eventfabriek, ITA, Knooppuntcommunicatie, Markthallen, Muziekgebouw, Podium Victorie, Q Factory, Stichting Amsterdammer van het Jaar, Studio L A, Studio Vondel CS, Tolhuistuin.

Gemeente Alkmaar, Gemeente Almere, Gemeente Amsterdam, Gemeente Hoorn, Gemeente Midden-Groningen, Stadsdeel Noord, Stadsdeel Oost, Gemeente Purmerend, Gemeente Velsen, Gemeente Utrecht, Gemeente Waalwijk.

BJACOW, Fonds 21, Janivo, Stichting Florentine & Studio Korte Leidse.

po: 2^e Dalton, 8^e Montessori, ABBS het Podium, ABBS Zuiderzee, de Achtsprong, de Archipel, Al Jawhara, Al Wafa, AMG Schmidt, Bijlmerdrie, obs Bijlmerhorst, Blauwe Aventurijn, de Botteloef, de Brink, de Burght, de Bussel, de Catamaran, Catamaran Landlust, Dalton de Meer, de Dapper, El Amien 1, El Amien 2, Elout, Flevoparkschool, Globe, obs de Hagen, sbo de Hasselbraam, de Henricus, obs Holendrecht, de Horizon, Huibersschool, Ijdoornschool, Ijplein, IKC Tuindorp, Indische Buurtschool, Jan Campert, Joop Westerweelschool, de Kaap, sbo de Kans, Kindcentrum Catharina, Klaverblad, Klimop, de Knotwilg, de Kraal, Laterna Magica, Louis Bouwmeesterschool, de Mariaschool, de Meander, MKC Zeeburgereiland, Mobiel Reigersbos, Montessori Hoorn, Nellestein, Oranje Nassau, Origen, Overhoeks, P.J. Troelstraschool, de Pleiaden, de Pro Rege Hemsterhuis, de Pro Rege Noorderhof, de Rietendakschool, de Rivieren, de Rosa Boekdrukker, de Roos, de Rosj Pina, de Rozemarn, Samenspel, Spaarndammerhout, de Schakel, de Ster, St. Rosa, Theo Thijssenschool, de Toekomst, de Tweede Openluchtschool, Twiske, Waldorf aan Zee, de Waterkant, de Wereldburger, Wereldwijs, de Wereldwijzer, de Westfries Vrije school, de Wingerd, de Witte Olifant.

vo/mbo: Amsterdams Lyceum, Caland Lyceum, Clusius college Purmerend, Da Vinci College Purmerend, D'Oultremont, Dr. Aletta Jacobs college, Dr. Moller, Hogelant, IJburg College, ir. Lely Lyceum, Jan Arentzcollege, Mbo College Poort, OS Bijlmer, SG de Overlaat, SpringHigh, Stedelijk Dalton, van Haestrecht College, Vinse school, Walewyc.

Special thanks: peer educators, Akwasi, Daryll Landbrug, Dionne Abdoelhafiez Khan, Evelien Bosch, Gazi Duran, Jillian Emanuels, Kirsten Lentjes, Maikel Hurst, Melvin Aoyo, Nicolaas Veul, Pim Veth, Samantha van der Werff, Samuel van Leeuwen.

Dank voor het geduld, jullie flexibiliteit, het vertrouwen en graag tot 2021.